

Štefanova priča – JNA ga '91. poslala u napad na Banovinu. S Crnim mambama u Oluji ju je oslobađao.

OBJAVLJENO 28. STUDENOGA 2025. OD BORNA MARINIĆ

Sama činjenica da mu je otac bio napola Slovenac, a napola Austrijanac, a majka Hrvatica **Štefanu Bučeku** u mnogome je odredila životni put koji je počeo 17. lipnja 1973. u Austriji. Ipak djetinjstvo je Štefan proveo u majčinom selu **Cabuna kod Suhopolja** u kojem je završio osnovnu školu. Srednju građevinsku školu pohađao je u Ljubljani no nakon nekog vremena shvatio je da to nije za njega.

Nje građevina bila za mene. Htio sam biti vojnik, htio sam u Legiju stranaca. Ipak imao sam jedan problem – nisam imao pasoš. Kada sam ga išao izvaditi rekli su mi da prvo moram odslužiti vojni rok. Reko – „U redu, idem onda odslužiti vojni rok.“ Politika me nije zanimala. Zanimala me glazba, ganjao sam curičke i ni na kraj pameti mi nije bilo da će početi rat.

U lipnju 1991. otišao je vlakom iz Slavonije u Makedoniju u grad **Kumanovo** na odsluženje vojnog roka. Prva tri mjeseca proveo je u tenkistima, a zatim je završio u komandi stana. U međuvremenu počeo je rat u Hrvatskoj i mnogi su ročnici pokušali napustiti JNA.

U komandi stana sam vršio razne dužnosti – od portira do kurira. U jednom trenutku sam shvatio da prenosim, pored ostalog, i tjeralice za ročnicima koji su bježali iz JNA odnosno dezerterima. Sve koji su bježali oni su uspješno hvatali osim onih koji su imali dobro organiziran bijeg u smislu da je netko došao po njih autom. Meni se prilika za bijeg nije pružila, ali sam nastojao pomoći onima koji su pokušavali. Kada su pobjegla dva brata blizanca iz Zagreba dali su mi tjeralicu za njima da odnesem nekom gore. Otišao sam i vratio se, ali tjeralicu nisam predao. Nije to bio prvi put da sam učinio tako nešto, ali prvi put da su me otkrili. Htjeli su me najprije poslati na vojni sud, ali na kraju su odlučili ipak poslati me s pješadijom na ratište.

Tako je Štefan **poslan u napad na Hrvatsku** kao pripadnik 592. motorizirane brigade JNA. Dolaskom na Banovinu dogodio se sudbonosan susret koji ga je sačuvao od prve linije. Naime prepoznao ga je jedan oficir Srbin i izvukao iz kolone te ga zadužio da se brine za kuhinju pri zapovjedništvu koje je bilo smješteno u jednom selu kraj Gline.

Nikada neću zaboraviti prvi doticaj sa Srbima kada smo došli u Hrvatsku. Odmah me napala jedna žena – „Dok vas nije bilo mi smo živjeli s Hrvatima u slozi i sve je bilo u redu.“ Nisam joj smio reći da sam ja ročnik Hrvat, tamo je oko bilo jako puno rezervista, a ona napala baš mene. U brigadi je moral bio na niskoj razini, osobito nakon bitke za Novi Farkašić kada je JNA potučena i kada je zavladao i ogromna panika. Samo jedna sličica – Došao je na teren general Uzelac kako bi smirio situaciju i zaustavio bježaniju. Inače kad vidiš bilo kojeg oficira se smrzneš, no tada je jedan od ročnika poslao tog Uzelca u „PM“. Među vojnicima je bilo Srba koji su mi otvoreno govorili da im se ne sviđa što se radi i da su svjesni da su oni agresori, a bilo je i pravih četnika. Osobito se isticao Siniša Martić – Šilt koji je bio dosita surov. Ja sam cijelo vrijeme pokazivao da sam lud i spreman na sve i svašta pa me nisu dirali no znao sam da me drže na oku. Moj zapovjednik me zvao „mupovac“ (op. a. „mupovci“ i „zenge“ bili su kolokvijalni nazivi za pripadnike hrvatske vojske i policije kod JNA), a ono što je bilo osobito zanimljivo je izbor glazbe među vojskom. Slušale su se Čavoglave i to vrlo često, bile su hit na tom glinskom bojištu. Svi su ih pjevali, pa i ja. Mene su prozvali Stevo Bukvić, to su smislili kao izvedenicu mog imena Štefan Buček. Nisam se bunio, a potajno sam im radio iza leđa.

S Crnim Mambama vratio se na Banovinu i oslobađao ju u "Oluji"

Osobito se Štefan sprijateljiio sa skupinom Muslimana s kojom je **vršio male diverzije** kojima je oslabljivao JNA.

Ti Muslimani su me skužili i prišli mi i vrlo brzo počeli smo se, doduše nakon početnog nepovjerenja, družiti. Krenuli smo izvoditi svakakve spačke. Najviše smo sabotirali žičanu vezu između vojnih telefona na način da smo zabadali igle u te žice i slamali vrhove. Oni traže gdje je kvar, ali ne mogu uočiti.

Kada je shvatio da su stvari otišle predaleko i da bi ga mogli otkriti odlučio se na bijeg. Kako je bio u komandi stana dobro je pripremio papire i **lupio si pečat da je odslužio vojni rok** u vojnu knjižicu kako bi lakše prolazio kontrole. Prvi plan bio mu je stići do Beograda pa odande tražiti put do kuće. Nažalost predomislio se.

Bio je to treći – četvrti mjesec 1992. godine, a ja sam bio toliko glup da sam tražio kartu za vlak iz Srbije do Vinkovaca. Rekli su mi da nema i da ima samo do Šida. Kada sam došao u Šid tražio sam na kolodvoru da me upute kako da dođem do Vinkovaca. Rekla mi je žena – samo pješke. Kad sam izišao sa željezničke stanice, prilazi mi policija i privodi me. Strpali su me u samicu. To je bilo baš izluđivanje – ne znaš je li noć ili dan. Jednom sam zaspao i pao u rupu u toj samici. Budim se, pipam beton oko sebe i u tom trenu sam se pogubio i pomislio da su me živog zakopali. Ne mogu opisati taj napadaj panike. Oko mjesec dana su me ondje držali. Izludio sam sam sa sobom, a oni su me još više izluđivali. Recimo bacili bi mi tako gladnom konzervu paštete, ali nemaš ju čime otvoriti. Zapravo sam jedva čekao da me dođu mlatiti jer onda se nešto događa i bilo mi e zanimljivo.

Kada ga je pokupila vojna policija i odvezla u školu u Šidu bilo mu je puno lakše. Ondje su se prema njemu korektno odnosili. Ipak, nakon nekog vremena **prebačen je u Beograd** u vojarnu „4. juli“ gdje su ga smjestili s drugim dezerterima hrvatske nacionalnosti.

Tamo sam dobio batina kao nikada u životu. Dolazili su rezervisti. Tuče te njih 10 i to je još i dobro jer ih je puno pa je gužva, ne stignu te namlatiti. No kada su to skužili pa nas krenuli prebijati jedan ili dvojica to je bilo strašno. Jednom su doveli jednog momka kojem je brat poginuo u Vukovaru da se na nama osveti. Taj mladić nas je samo pogledao i nije nas htio tući. Samo je rekao „Pa nisu oni meni ništa napravili“.

Vrhunac mučenja bilo je **odvođenje na streljanja** no nadao se da ga ipak neće ubiti jer ga je kao zarobljenika već bio popisao Crveni križ preko kojeg je napokon i dočekaio slobodu u svibnju 1992. godine. Zajedno s osmoricom „ročnika dezertera“ preko Mađarske vratio se u Hrvatsku. Prelazak granice i dolazak u Donji Miholjac te susret s hrvatskim grbom i uniformom nije bio ugodan na prvu.

Svašta su oni meni ispričali dok su me držali u zatočeništvu i iskreno sam se bojao kako će me Hrvatska primiti i kako će policajci na granici prema meni postupati. Ono što me dočekalo nisam mogao ni sanjati. Odmah su nas pozvali da idemo jesti, pripremili nam stol pun svega, kao u svatovima. Da vam opišem u kakvom sam mentalnom stanju bio reći ću samo da sam pojeo pun tanjur juhe i dalje nisam jeo iako sam bio jako gladan, a razlog je taj što nisam mislio da je ta sva hrana za mene.

Odmah po dolasku u Hrvatsku **obavještajna služba** obavila je sa Štefanom razgovor o njegovom boravku u JNA

Svaki od ročnika išao je po par minuta i davao iskaz, a kada sam ja došao na red to je potrajalo jer sam htio što više toga prenijeti s obzirom da sam bio upoznat s mnogim stvarima i pozicijama jer su sve te informacije išle preko komande stana u kojoj sam ja bio. Ispisali su dosta stranica i vjerujem da su im te informacije koristile jer sam prenio podatke o mnogo važnih lokacija – od položaja raketa zemlja-zemlja do vojnih skladišta koja su uglavnom smještali u zgrade napuštenih škola. Tada su mi uzeli i fotografije iz JNA tako da danas nemam ni jednu.

Fotografija iz JNA nema, ali ima iz HV-a – Štefan sa suborcima iz 127. brigade u obodnom kanalu na posavskom bojištu.

Odmah po povratku iz zatočeništva Štefan se priključio **127. virovitičkoj brigadi** s kojom je bio na pakračkom i posavskom bojištu. Kada je došlo do demobilizacije te brigade otišao je u **2. gardijsku brigadu „Gromovi“**. Nakon selekcijske obuke u Dugom Selu poslan je u Trstenik – bazu 1. bojne **„Crne mambe“** koja je potukla njegovu brigadu u Novom Farkašiću.

Kada sam došao ondje čuo sam priču kako je Pero Bajan pozivao u Farkašiću vojnike JNA na predaju riječima „Gospodo vojnici, imate pet minuta da se predate. Opoljeni ste!“ i sjetio se da mi je tu istu priču pričao Tomislav Tomašević, jedan Crnogorac, kada sam bio ondje samo s druge strane. Oni koji su preživjeli tu bitku stalno su prepričavali detalje tog poraza, a među ostalim i taj poziv Bajana na predaju. Spojio sam i još nešto – te '91. svako malo su nam radili diverzije u našoj dubini i stalno bi netko stradao. Kada sam pričao s Ivicom Šafarićem Ninjom što su radili on i ekipa sve mi je sjelo i poklopilo se s onim što sam ja znao iz svoje perspektive. Tada, '91. srećom nisu naišli na mene jer ne znam kako bi se odigrala situacija. Naime ja sam znao za te upade i kada bi išao na stražu nosio sam sa sobom osobnu kartu i smišljao kako ću je stići pokazati hrvatskim vojnicima prije nego krenu djelovati i pridružiti se njima.

Ipak ta prilika nije se ukazala, srećom ili nesrećom, tko zna. Pojedini suborci **gledali su Štefana preko oka** zbog toga što je '91. bio na drugoj strani no ubrzo je stigla operacija „Maslenica“ u kojoj je otklonio sva nepovjerenja svojom odvažnošću i sposobnošću. Nakon toga gledali su ga isti ti sasvim drugačije jer su se uvjerali da je **za Hrvatsku spreman poginuti**. Kraj ratnog puta obilježile su mu operacije „Oluja“ i „Una“.

Meni je operacija „Oluja“ bila najlakši zadatak u ratu. Prošetali smo se praktički Banovinom jer su oni bježali čim je linija pala. I operacija „Una“ i forsiranje te rijeke kod Dubice je isto tako krenula lagano. Stigli smo s Fagotima, metisima i osama i porokali njihove bunkere. Oni su krenuli bježati, a mi smo prešli i stvorili mostobran za tenkove, a tenkova nema. Na kraju se mnogi od nas nisu vratili.“

NASLOVNA FOTOGRAFIJA – Štefan Buček sa suborcima u "Oluji"

Ovaj tekst je dio novinarskoga projekta „Na krivoj strani – ročnici JNA hrvatske nacionalnosti u agresiji na Republiku Hrvatsku“, objavljen u sklopu programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Borna Marinić [Edit profile](#)

Magistar sam povijesti. Radno iskustvo stjecao sam u Hrvatskom povijesnom muzeju i na Hrvatskoj radioteleviziji u emisiji TV Kalendar.

Autor sam nekoliko knjiga i filmova na temu Domovinskog rata. Osnovao sam i uređujem Facebook stranicu Dogodilo se na današnji dan – Domovinski rat i portal Domovinskirat.hr. Također uređujem i vodim emisiju Domoljubne minute koja se svakog dana emitira na Hrvatskom katoličkom radiju te emisiju Sve za Hrvatsku i Novi valovi dobrote. Vlasnik sam obrta CroHis kojim promičem vrijednosti Domovinskog rata.